

اداره آموزش و پرورش استان لرستان

امیر احمد عظیمی سرگروه دروس معارف اسلامی متوسطه اول

ناحیه دو شهرستان خرم آباد

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

درسنامه قرآن پایه نهم

درس اول، جلسه اول

تدبر

۱. خداوند در این آیه زمین را با دو ویژگی آفریده است، این دو ویژگی چه فایده ای برای انسان دارد؟

ویژگی فایده

گهواره و پرورشگاه ← تأمین نیازهای انسان

ایجاد راهها در آن ← هدایت انسان

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

وحی کردیم، وصیت کردیم، متفرق نشوید، تشریح کرد، وصیت کرد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	شَرَعَ	تشریح کرد، مقرر کرد	۴	وَصَّيْنَا	سفارش کردیم، وصیت کردیم
۲	وَصَّي	سفارش کرد، وصیت کرد	۵	لَا تَتَفَرَّقُوا	متفرق نشوید، پراکنده نشوید
۳	أَوْحَيْنَا	وحی کردیم			

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. شَرَعَ لَكُمْ^۱: تشریح کرد برای شما ۲. مَا^۲ وَصَّي^۳ بِهِ: آنچه وصیت کرد به وسیله ی آن

۳. أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ: وحی کردیم به تو ۴. وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ^۴: آنچه وصیت کردیم به وسیله ی آن

۵. أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ: که برپا دارید دین را ۶. لَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ: متفرق نشوید در آن

نکات:

۱. حرف «ل» در «لَكُمْ» در اصل «ل» بوده که به علت همراه شدن با ضمیر «كُمْ» به صورت «ل» در آمده و به معنای «برای» است.

۲. کلمه «ما» به معنای «آنچه» بکار می رود.

۳. کلمه «ب» به معنای «به وسیله ی» بکار می رود.

۴. ضمیر «ه» در اینجا به معنای «آن» می باشد.

فعالیت سوم: معنای قسمت اول آیه ی ۱۳ سوره شوری را بنویسید.

۱. شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ: تشریح کرد برای شما از دین.
۲. ما وَصَّيْنا بِهِ نُوحًا: آنچه وصیت کرد به وسیله ی آن نوح را.
۳. وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ: و آنچه وحی کردیم به تو.
۴. و ما وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ و مُوسَى و عِيسَى:
و آنچه وصیت کردیم به وسیله ی آن، ابراهیم و موسی و عیسی را.
۵. أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ: که بر پا دارید دین را
۶. وَ لَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ... و متفرق نشوید در آن.

نکته:

۱. کلمه «الَّذِي» گاهی به معنای «آنچه» می باشد. مانند «وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ».

درس اول، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

آنها، پرسیدی از، مرده، اندازه

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	سَأَلْتَ	پرسیدی از	۴	لَعَلَّ	تا ، شاید
۲	هُنَّ	آنها، ایشان	۵	فَهْتَدُونَ	هدایت شوید، هدایت می شوید
۳	مَهْدٍ	محل آرامش			

فعالیت دوم: معنای این ترکیب و جمله های قرآنی زیر را بنویسید.

۱. وَ لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ: و قطعاً اگر بپرسی از آنها
۲. مَنْ خَلَقَ: چه کسی خلق کرد؟
۳. لَيَقُولُنَّ: حتماً می گویند
۴. لَيَقُولُنَّ خَلَقْنَهُنَّ: حتماً می گویند آفرید آن ها را
۵. جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ مَهْدًا: قرار داد برای شما زمین را محل آرامش
۶. وَ جَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا: و ایجاد کرد برای شما در آن راه هایی

۷. لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ: تا شما هدایت شوید

نکته: فعل ماضی پس از کلمات شرط (ان، من، اذا و ...) بهتر است به صورت مضارع معنا شود، هر چند ترجمه به صورت ماضی نیز اشکال ندارد؛ مانند:

ان شاء الله: اگر خواست (بخواهد) خدا ان كنتم مؤمنين: اگر بودید (باشید) مؤمن
من دخله كان آمناً: هر کس وارد آنجا شد (شود) ایمن بود (است).
اذا جاء نصر الله والفتح: هنگامی که آمد (بیاید) یاری خدا و پیروزی

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۹ و ۱۰ سوره زخرف را کامل کنید.

۱. وَ لئن سألْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ: و قطعاً اگر بپرسی از آن ها چه کسی خلق کرد آسمانها و زمین را.

۲. لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ: حتماً می گویند خلق کرد آن ها را خداوند شکست ناپذیر دانا.

۳. الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ مَهْدًا: کسی که قرار داد برای شما زمین را محل آرامش.

۴. وَ جَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا: و ایجاد کرد برای شما در آن راه هایی

۵. لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ^۴: تا شما هدایت شوید.

نکات:

۱. ترکیب «لئن» از «ل + إن» ساخته شده است که به معنای «قطعاً اگر» می باشد.

۲. کلمه «من» پرسشی است و بهترین راه تشخیص معنای آن، از راه ترجمه کردن جمله است.

۳. کلمه «جَعَلَ» را در این عبارت به صورت «ایجاد کرد» معنا کنید نه به معنای «قرار داد».

۴. فعل «تهتدون» که بعد از «لعل» قرار گرفته، به صورت «هدایت شوید» معنا می شود.

درس دوم، جلسه اول

تدبر

۱. قرآن چگونه روشنگری می کند؟ و برای چه کسانی؟ با نشان دادن راه (که همان تبصر است)

برای مردم.

۲. قرآن برای اهل یقین چه نتایجی در پی دارد؟ مایه هدایت و رحمت است.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

زنده می کند، می میراند، نزد، ارسال کننده

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	مُنْدِر	هشدار دهنده، بیم دهنده	۵	يُمِيتُ	می میراند
۲	عِنْد	نزد	۶	أَوَّلِينَ	پیشین، پیشینان
۳	مُرْسِل	ارسال کننده، فرستنده	۷	مَوْقِنِينَ	اهل یقین
۴	يُحْيِي	زنده می کند			

فعالیت دوم: معنای این ترکیب و جمله های قرآنی زیر را بنویسید.

۱. وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ: سوگند به کتاب روشن

۲. إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قِطْعًا مَا نَأْزِلُكُمْ آيَاتٍ

۳. فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ: در شبی مبارک

۴. أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا: فرمانی از نزد (جانب) ما

۵. إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ: قطعاً ما بودیم (هستیم) ارسال کننده (فرستنده)

۶. رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ: رحمتی از پروردگارت

۷. يُحْيِي وَيُمِيتُ: زنده می کند و می میراند

۸. رَبُّ آبَائِكُمْ الْأَوَّلِينَ: پروردگار پدران پیشین شما

نکته:

۱. در ترکیب «رَبُّ آبَائِكُمْ الْأَوَّلِينَ»، کلمه «كُم» که مضاف الیه است، معنای آن در آخر جمله آورده می شود؛

یعنی «پروردگار پدران پیشین شما».

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۱ تا ۷ سوره دخان را کامل کنید.

۱. حم* وَاَلْكِتَابِ الْمُبِينِ: **حامیم و سوگند به کتاب روشن**

۲. اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ: **قطعاً ما نازل کردیم آن را در شبی مبارک.**

۳. اِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ: **قطعاً ما بودیم هشداردهنده.**

۴. فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ* **أَمْراً مِنْ عِنْدِنَا:**

در آن (شب) هر کار مهمی از (سایر کارها) جدا و تعیین تکلیف می شود. **فرمانی از نزد ما**

۵. اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ* **رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ:**

قطعاً ما بودیم فرستنده. رحمتی از پروردگارت

۶. اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ: **قطعاً او شنوای داناست.**

۷. رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا^۲ اِنْ^۳ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ:

پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه میان آن دو است. اگر اهل یقین باشید یا (اگر یقین دارید).

نکات:

۱. گاهی «واو» به معنای «سوگند به» است و به آن واو قسم می گویند.

۲. کلمه «ما» در ترکیب «ما بینهما»، به معنای «آنچه» است.

۳. کلمه «ان»، به معنای «اگر» بکار می رود.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

زندگی، حکم می کنند، بصیرت ها، کارهای بد، مرگ

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	بصائر	بصیرت ها، بینش ها	۵	مَمَات	مرگ
۲	سَيِّئَات	کارهای بد، بدی ها، جمع سیئه	۶	سَاءَ	چه بد است
۳	سَوَاء	یکسان، مساوی	۷	يَحْكُمُونَ	حکم می کنند، قضاوت می کنند
۴	مَحْيَا	زندگی			

فعالیت دوم: معنای این ترکیب و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. هَذَا بَصَائِرٌ لِلنَّاسِ: این (کتاب مایه ی) بینش ها برای مردم است

۲. أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ: آیا گمان کردند کسانی که

۳. أَنْ نَجْعَلَهُمْ: که قرار دهیم آن ها را

۴. كَالَّذِينَ ءَامَنُوا: مانند کسانی که ایمان آوردند

۵. سَوَاءٌ مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ: یکسان است زندگی شان و مرگشان

۶. سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ: چه بد است آنچه حکم می کنند

نکات:

۱. کلمه «آم» در اصل دو معنا دارد: یکی «آیا» و دیگری «یا، بلکه» که در ترکیب ها و آیات فوق به معنای «آیا» بکار می رود.

۲. کلمه «آن» به معنای «که» می باشد.

۳. فعل «نَجْعَلُ» چون بعد از «آن» مصدری واقع شده است به معنای «قرار دهیم» بکار می رود. هر چند که در آیه مربوط، ترجمه آن به صورت «قرار می دهیم» نیز مناسب است

۴. ترکیب «سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ» را می توانیم به دو صورت «چه بد است آنچه حکم می کنند» و «چه بد حکم می کنند» معنا کرد.

فعالیت سوم: ترجمه دو آیه ۲۰ و ۲۱ سوره جاثیه را کامل کنید.

۱. هَذَا بَصَائِرٌ لِلنَّاسِ:

این (کتاب مایه ی) بینش ها برای مردم است

۲. وَ هُدًى وَ رَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ:

و هدایت و رحمتی است برای گروهی که یقین دارند.

۳. أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ:

آیا گمان کردند کسانی که انجام دادند کارهای بد را.

۴. أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ:

که قرار دهیم آنها را مانند کسانی که ایمان آوردند و انجام دادند کارهای شایسته.

۵. سَوَاءٌ مَحْيَاهُمْ وَ مَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ:

یکسان است زندگی شان و مرگشان، چه بد است آنچه حکم می کنند.

درس سوم، جلسه اول

تدبر

۱. ارتباط آیه ۶ سوره حمد و آیه ۱۳ سوره احقاف را بررسی کنید. این دو آیه راه مستقیم را از

آن ثابت قدمان در هدایت معرفی می کند.

۲. پاداش کسانی که گفتند خدای یکتا(الله)، پروردگار و صاحب اختیار(رب) ماست و از راه او

منحرف نشدند، چیست؟ نداشتن ترس و اندوه از عذاب و قرار گرفتن در بهشت جاودان است.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

پاداش، یاران، جاودان، ترس، انجام می دادند، اندوهگین می شوند

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	خَوْفٌ	ترس	۴	خَالِدِينَ	جاودان
۲	يَحْزَنُونَ	اندوهگین می شوند، غمگین می شوند	۵	جَزَاءً	پاداش
۳	أَصْحَابِ	اهل، یاران	۶	كَانُوا يَعْمَلُونَ	انجام می دادند، عمل می کردند

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ: گفتند پروردگار ما الله (خدای یکتا) است
۲. فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ: پس نه ترسی بر آنها
۳. وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ: و نه آنها اندوهگین می شوند
۴. أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ: آنها اهل بهشت هستند
۵. خَالِدِينَ فِيهَا: جاودان هستند در آن
۶. جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ: پاداشی به سبب آنچه انجام می دادند

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۱۳ و ۱۴ سوره احقاب را کامل کنید.

۱. إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ: قطعاً کسانی که گفتند پروردگار ما الله است.
۲. ثُمَّ اسْتَقَامُوا: سپس در راه حق قرار گرفته و از آن منحرف نشدند.
۳. فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ: پس نه ترسی بر آنها است
۴. وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ: و نه آنها غمگین می شوند.
۵. أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ: آنها اهل بهشت هستند.
۶. خَالِدِينَ فِيهَا: جاودان هستند در آن.
۷. جَزَاءٌ بِمَا^۱ كَانُوا يَعْمَلُونَ^۲: پاداشی است به خاطر آنچه انجام می دادند.

نکات:

۲. گاهی «ب» به معنای «به سبب، به خاطر» است. بما: به خاطر آنچه.
۲. ترکیب «كَانُوا يَعْمَلُونَ» را می توان به دو صورت معنا کرد: «انجام می دادند» یا «عمل می کردند».

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

نازل شد، کارها

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	صَدَّوْا	مانع شدند	۴	نُزِّلَ	نازل شد
۲	أَضَلَّ	محو و نابود کرد، گمراه کرد	۵	أَنْزَلَ	نازل شد
۳	أَعْمَالَ	اعمال، کارها			

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. الَّذِينَ كَفَرُوا: کسانی که کافر شدند
۲. وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ: و مانع شدند از راه خدا
۳. أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ: نابود کرد اعمالشان را
۴. بِمَا نُزِّلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ: به آنچه نازل شد بر محمد(ص)

فعالیت سوم: ترجمه آیات اول و دوم سوره محمد(ص) را کامل کنید.

۱. الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ:
و کسانی که کافر شدند و مانع شدند از راه خدا، نابود کرد اعمالشان را.
۲. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ: و کسانی که ایمان آوردند و انجام دادند کارهای شایسته.
۳. وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ: و ایمان آوردند به آنچه نازل شد بر محمد(ص).
۴. وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ: و آن حق از سوی پروردگارش است.
۵. كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ: پوشاند از آن ها بدی هایشان را و حال و روزشان را بهبود

بخشید.

نکته:

۱. کلمه «هُوَ» به معنای «آن» بکار می رود نه «او»؛ زیرا «هُوَ» به «قرآن» برمی گردد.

درس چهارم، جلسه اول

تدبر

۱. چرا نباید «قومی»، «قومی دیگر» را مسخره کند؟ شاید از آنها بهتر باشند

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

آرامش، لشکریان

معنا	کلمه	ردیف
آرامش	سَكِينَةٌ	۱
لشکریان، جمع جُنْد	جُنُود	۲

فعالیت دوم: معنای این ترکیب و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. هُوَ الَّذِي: او کسی است که

۲. أَنْزَلَ السَّكِينَةَ: نازل کرد آرامش را

۳. جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ: لشکریان آسمان ها و زمین

۴. عَلِيمًا حَكِيمًا: دانایی حکیم

فعالیت سوم: ترجمه آیه ۴ سوره فتح را کامل کنید.

۱. هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ:

او کسی است که نازل کرد آرامش را در قلب های مؤمنان.

۲. لِيَزِدُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ: تا بیفزایند ایمان را بر ایمانشان.

۳. وَ لِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ: و برای خداست لشکریان آسمان ها و زمین.

۴. وَ كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا: و خداوند دانایی حکیم (با حکمت) است.

درس چهارم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

نباید مسخره کند، می باشد، زنان، برادران، اصلاح کنید

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
شاید	عَسَى	۵	برادران	اِخْوَةٌ	۱
می باشد، باشد	يَكُونُونَ، يَكُونُوا	۶	اصلاح کنید	اَصْلِحُوا	۲
زنان	نِسَاءٍ	۷	مورد رحمت قرار می گیرید	تُرْحَمُونَ	۳
			نباید مسخره کند	لَا يَسْخَرُونَ	۴

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ: مؤمنان فقط با هم برادرند

۲. فَاصْلِحُوا: پس اصلاح کنید

۳. وَاتَّقُوا اللَّهَ: و تقوای خدا را پیشه کنید

۴. لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ: تا شما مورد رحمت قرار گیرید

۵. لَا يَسْخَرُونَ قَوْمٍ مِّنْ قَوْمٍ: نباید مسخره کند قومی قوم (دیگر) را

۶. عَسَىٰ اَنْ يَّكُونُوا: شاید که باشند

۷. خَيْرًا مِنْهُمْ: بهتر از آنها

۸. وَ لَا نِسَاءً مِّنْ نِّسَاءٍ: و نه زنانی، زنان (دیگر) را

نکته:

۲.۱. در این دو عبارت حرف «مِن» معنا نمی شود و در آخر ترجمه، کلمه «را» می آید.

فعالیت سوم: ترجمه آیه ۱۰ و قسمت اول آیه ۱۱ سوره حجرات را کامل کنید.

۱. اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاصْلِحُوا بَيْنَ اَخْوَيْكُمْ:

مؤمنان فقط با هم برادرند. پس اصلاح کنید میان دو برادرتان.

۲. وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ:

و تقوای خدا را پیشه کنید تا شما مورد رحمت قرار گیرید.

۳. یا ایُّهَا الَّذِینَ ءَامَنُوا:

ای کسانی که ایمان آوردید

۴. لَا یَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ یَكُونُوا خَیْرًا مِنْهُمْ:

نباید مسخره کند قومی، قوم (دیگر) را شاید که باشند بهتر از آن ها.

۵. وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءِ عَسَىٰ أَنْ یَكُنَّ خَیْرًا مِنْهُنَّ...:

و نه زنانی، زنان (دیگر) را شاید که باشند بهتر از آن ها.

درس پنجم، جلسه اول

تدبر

۱. چگونه می توانیم از زمره «مُحْسِنِينَ» باشیم؟ با اطاعت خدا، شب زنده داری، استغفار طلبیدن در سحرگان و انفاق به محرومان.
۲. آیا شما نمونه عملی برای آیه ۱۹ سوره ذاریات سراغ دارید؟ حضرت علی (ع)

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

استغفار می کنند، بودند، سحرها، نیازمند، ثروت

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	كَانُوا	بودند	۴	أَمْوَالٍ	ثروت، جمع مال
۲	أَسْحَارٍ	سحرها، جمع سحر	۵	سَائِلٍ	نیازمند، درخواست کننده
۳	يَسْتَغْفِرُونَ	استغفار می کنند، آمرزش می خواهند	۶	مَحْرُومٍ	محروم، نیازمند

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی زیر را بنویسید.

۱. إِنَّ الْمُتَّقِينَ: قطعاً افراد با تقوا
۲. فِي جَنَّاتٍ وَ عِيُونٍ: در بهشت ها و چشمه سارها
۳. أَنَّهُمْ كَانُوا: قطعاً آنها بودند
۴. هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ: آنها استغفار می کنند
۵. وَ فِي أَمْوَالِهِمْ: و در مال هایشان
۶. لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ: برای درخواست کننده و محروم

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۱۵ تا ۱۹ سوره ذاریات را کامل کنید.

۱. إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَ عِيُونٍ: قطعاً افراد با تقوا در بهشت ها و چشمه سارها هستند.
۲. أَخَذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ: آنچه پروردگارشان به آنها می دهد، می گیرند.
۳. أَنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ: قطعاً آنها بودند قبل از این نیکوکار.
۴. كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ: آنها فقط کمی از شب را می خوابیدند (و بیشتر شب را در دعا و نماز بودند).

۵. وَ بِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَعْفِرُونَ: و در سحرگاهان آنها استغفار می کنند.

۶. وَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَ الْمَحْرُومِ:

و در اموالشان سهمی است برای درخواست کننده و نیازمند.

درس پنجم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

پند، خاندان، آسان کردیم

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	يَسَّرْنَا	آسان کردیم	۴	مُدَّكِرٍ	پندگیرنده
۲	ذِكْرٍ	پند، یاد	۵	نُذْرٍ	هشدارها، هشداردهندگان
۳	ءَالٍ	آل، خاندان	۶	أَخَذْنَا	مجازات کردیم، گرفتیم

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی زیر را بنویسید.

۱. وَ لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ: و قطعاً آسان کردیم قرآن را

۲. لِلذِّكْرِ: برای پند

۳. وَ لَقَدْ جَاءَ: و قطعاً آمد

۴. ءَالِ فِرْعَوْنَ: خاندان فرعون

۵. كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا: تکذیب کردند نشانه های ما را

۶. كُلُّهَا: همه آن را

۷. فَأَخَذْنَاهُمْ: پس مجازات کردیم آنها را

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۴۰ تا ۴۲ سوره قمر را کامل کنید.

۱. وَ لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ: و قطعاً آسان کردیم قرآن را برای پند.

۲. فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ: پس آیا هیچ پندگیرنده ای هست؟

۳. وَ لَقَدْ جَاءَ ءَالِ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ: و قطعاً آمد برای خاندان فرعون هشدارها.

۴. كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلُّهَا: تکذیب کردند همه ی نشانه های ما را.

۵. فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ:

پس مجازات کردیم آنها را آن گونه که فردی عزتمند و مقتدر مجازات می کند.

درس ششم، جلسه اول

تدبر

۱. چرا کم فروشی و گران فروشی، مخالفت انسان در برابر نظم و قوانین حکیمانه خداوند است؟ زیرا بی توجهی به میزان و کم فروشی و گران فروشی، انسان را به فسق و فجور می کشاند و فسق و فجور انسان را به تکذیب وامی دارد.
۲. منظور از اقامه قسط (برپایی عدالت) در این امور چیست؟ «وزن کردن کالا»، «مشورت دادن» «رعایت حقوق مردم» (حق الناس).

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

سجده می کند، ترازو، طغیان نکنید

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	نَجْمٌ	علف، گیاه بدون ساقه	۴	وَضَعَ	قرارداد، نهاد
۲	يَسْجُدٌ	سجده می کند	۵	مِيزَانٌ	ترازو، معیار
۳	رَفَعَ	برافراشت	۶	لَا تَطْغَوْا	طغیان نکنید، از حد نگذرید

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ: خورشید و ماه
۲. وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ: گیاه و درخت
۳. يَسْجُدَانِ: سجده می کنند
۴. رَفَعَهَا: برافراشت آن را
۵. وَضَعَ الْمِيزَانَ: قرار داد معیار را
۶. أَلَّا تَطْغَوْا: که از حد نگذرید
۷. أَقِيمُوا الْوِزْنَ: برپا دارید وزن کردن (سنجس را)
۸. بِالْقِسْطِ: به عدل

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۵ تا ۹ سوره الرحمن را کامل کنید.

۱. الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ: **خورشید و ماه با حساب و اندازه در نظم هستند.**

۲. وَالنَّجْمُ أَ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ: **و گیاه و درخت سجده می کنند.**

۳. وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا^۲ وَوَضَعَ الْمِيزَانَ: **و آسمان را بر افراشت و قرار داد معیار را.**

۴. أَلَّا تَطْغَوْا^۳ فِي الْمِيزَانِ: **که از حد نگذرید در معیار.**

۵. وَاقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ: **و برپا دارید وزن کردن را (سنجش را) به عدالت.**

۶. وَ لَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ: **و در معیار (وزن کردن و سنجیدن) کم و کاست نگذازید.**

نکات:

۱. کلمه «نجم» به دو معنای «ستاره و گیاه» بکار می رود که در اینجا فقط به صورت «گیاه» معنا می شود.

۲. ضمیر «ها» که همراه «رَفَعَ» ذکر شده است، بهتر است آن را معنا نشود.

۳. ترکیب «الَّتَطْغَوْا»، در اصل «أَن + لَا تَطْغَوْا» بوده که به معنای «که از حد نگذرید» می باشد.

درس ششم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

می آشامید، می رویانید، دیدید، شکر می کنید، می خواهیم، کشاورز

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	رَأَيْتُمْ	دیدید، دقت کردید	۳	تَشْرَبُونَ	می آشامید، می نوشید
۲	نَشَاءُ	می خواهیم	۴	تَشْكُرُونَ	شکر می کنید، سپاسگزاری می کنید

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. أَفَرَأَيْتُمْ: **پس آیا دقت کردید**

۲. ءَأَنْتُمْ: **آیا شما**

۳. لَوْ نَشَاءُ: **اگر می خواستیم**

۴. لَجَعَلْنَاهُ: **قطعا قرار می دادیم آن را**

۵. نَحْنُ مَحْرُومُونَ: **ما نیاز مندیم**

۶. فَلَوْ لَا تَشْكُرُونَ: **پس چرا شکر نمی کنید؟**

نکته: گاهی بهتر است «اسم فاعل» یا «اسم مفعول» در جمله به صورت فعل معنا شود؛ مانند:

لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ: برای زکات انجام دهندگان هستند ← زکات را می پردازند
وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ: و ما برانگیخته شدگان نیستیم ← و ما برانگیخته نمی شویم

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۶۸ تا ۷۰ سوره واقعه را کامل کنید.

۱. أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ:

پس آیا دقت کردید به آبی که می نوشید؟

۲. ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ:

آیا شما آن را از ابر فرو فرستادید یا ما هستیم که آن را فرو می فرستیم؟

۳. لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ:

اگر می خواستیم قطعاً قرار می دادیم آن را تلخ و شور پس چرا شکر نمی کنید؟

نکته:

۱. فعل «نَشَاءُ» چون که بعد از حرف «لَوْ» به کار رفته است به صورت «ماضی استمراری» معنا می کنیم؛ یعنی

«می خواستیم».

درس هفتم، جلسه اول

تدبر

۱. خداوند پیامبرانش را با چه ابزار و امکاناتی برای هدایت مردم فرستاد؟ معجزات روشن، کتاب و میزان (معیار سنجش حق از باطل).
۲. هدف از فرستادن پیامبران چیست؟ ایجاد عدالت

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

یاری می کند، پیامبران، فایده ها، قدرتمند، آهن

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	رُسُلٌ	پیامبران، جمع رسول	۵	بَأْسٌ	سختی
۲	بَيِّنَاتٍ	دلایل روشن، جمع بینه	۶	مَنَافِعُ	فایده ها
۳	يَقُومَ ... ب	رفتار کند ... به، به پا دارد	۷	يَنْصُرُ	یاری می کند
۴	حَدِيدٍ	آهن	۸	قَوِيٌّ	قوی، قدرتمند

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا: فرستادیم پیامبرانمان را
۲. بِالْبَيِّنَاتِ: با دلایل روشن
۳. أَنْزَلْنَا مَعَهُمْ: نازل کردیم همراه با آنها
۴. أَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ: نازل کردیم آهن را
۵. بَأْسٌ شَدِيدٌ: سختی بسیار
۶. مَنَافِعُ لِلنَّاسِ: فایده هایی برای مردم
۷. لِيَعْلَمَ اللَّهُ: تا مشخص کند خدا
۸. يَنْصُرُهُ: یاری می کند او را

نکات:

۱. گاهی «ب» به صورت «با» معنا می شود.
۲. گاهی «شدید» به معنای «بسیار» است.

۳. در اینجا «یَعْلَمَ» به معنای «بشناسد» یا «مشخص کند» است.

فعالیت سوم: ترجمه آیه ۲۵ سوره حدید را کامل کنید.

۱. لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ:

قطعاً فرستادیم پیامبران را با دلایل روشن.

۲. وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ:

و نازل کردیم همراه با آنها کتاب و معیار (وسیله سنجش) را.

۳. لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ:

تا به پا دارند مردم عدالت را.

۴. وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ:

و نازل کردیم آهن را که در آن سختی بسیار و فایده هایی است برای مردم.

۵. وَيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ:

و تا مشخص کند خدا، کسی را که یاری می کند او را و پیامبرانش را در حالی که (خدا از دید

او) نهان است.

۶. إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ:

قطعاً خداوند قوی و عزتمند است.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نباشید، شخص، فردا

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
فرااموش کردند	نَسُوا	۴	شخص، انسان	نَفْسٍ	۱
نافرمان، گناهکار، منحرف	فَاسِقٍ	۵	فردا	غَدٍ	۲
			نباشید	لَا تَكُونُوا	۳

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. اتَّقُوا اللَّهَ: تقوای خدا را پیشه کنید

۲. لَغَدٍ: برای فردا

۳. وَ لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ: و نباشید مانند کسانی که

۴. نَسُوا اللَّهَ: فراموش کردند خدا را

۵. أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ: آنها همان گناهکاران هستند

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۱۸ تا ۲۰ سوره حشر را کامل کنید.

۱. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا: ای کسانی که ایمان آوردید

۲. اتَّقُوا اللَّهَ وَ لَتَنْظُرَ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ:

تقوی خدا را پیشه کنید و باید دقت کند هر انسانی آنچه را که از پیش می فرستد برای فردا.

۳. وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ:

و تقوای خدا را پیشه کنید. قطعاً خدا آگاه است به آنچه انجام می دهید.

۴. وَ لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ:

و نباشید مانند کسانی که فراموش کردند خدا را، پس خدا خود آن ها را از یاد خودشان برد.

۵. أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ: آنها همان گناهکاران هستند.

درس هشتم، جلسه اول

تدبر

۱. تجارت با خداوند به چه معناست؟ و چه سودی برای مؤمنان دارد؟ به معنای ایمان به خدا و رسول و جهاد در راه خداست.

سود آن: خداوند گناهان شما را می‌آمرزد و به باغ‌هایی که نهرها از زیر آنها جاری است و خانه‌های دل‌پسند در بهشت‌های جاودان واردتان می‌کند.

۲. چگونه می‌توان در راه خدا مجاهدت کرد؟ با مال و جان

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

جهاد و تلاش می‌کنید، ایمان می‌آورید، نجات می‌دهد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	تُنَجِّي	نجات می‌دهد	۳	تُجَاهِدُونَ	جهاد و تلاش می‌کنید
۲	تُؤْمِنُونَ	ایمان می‌آورید	۴	كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ	می‌دانستید

فعالیت دوم: معنای این ترکیب‌ها و جمله‌های قرآنی را بنویسید.

۱. تِجَارَةٌ تُنَجِّیْکُمْ: تجارتی که نجات می‌دهد شما را

۲. تُوْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ: ایمان بیاورید به خدا و پیامبرش

۳. تُجَاهِدُوْنَ: جهاد کنید

۴. فِی سَبِيْلِ اللّٰهِ: در راه خدا

۵. بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ: با اموالتان و جان‌هایتان

۶. خَيْرٌ لَّكُمْ: بهتر است برای شما

۷. اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ: اگر می‌دانستید

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۱۰ و ۱۱ سوره صف را کامل کنید.

۱. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا: ای کسانی که ایمان آوردید.**

۲. **هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ:**

آیا راهنمایی کنم شما را به تجارتی که نجات می دهد شما را از عذابی دردناک.

۳. **تُؤْمِنُونَ^۱ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ: ایمان بیاورید به خدا و پیامبرش**

۴. **وَتُجَاهِدُونَ^۲ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ:**

و جهاد کنید در راه خدا با مال هایتان و جان هایتان.

۵. **ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: این بهتر است برای شما اگر می دانستید.**

نکته:

۱ و ۲. بهتر است فعل های «تُؤْمِنُونَ وَتُجَاهِدُونَ» را به صورت امر (ایمان بیاورید، جهاد کنید) معنا شود.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

خرید و فروش، وقتی که، ندا داده شد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	اِذَا	وقتی که	۳	بِيعَ	خرید و فروش
۲	نُودِيَ	ندا داده شد	۴	ذَلِكُمْ	این، آن

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: ای کسانی که ایمان آوردید

۲. إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ: هنگامی که ندا داده شد برای نماز

۳. مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ: در روز جمعه

۴. إِلَيَّ ذِكْرِ اللَّهِ: به سوی یاد خدا

۵. ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ: این بهتر است برای شما

نکته:

۱. کلمه «مِنْ» در اینجا به معنای «در» می باشد.

فعالیت سوم: ترجمه آیه ۹ سوره جمعه را کامل کنید.

۱. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا:

ای کسانی که ایمان آوردید.

۲. إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ:

هنگامی که ندا داده شد برای نماز در روز جمعه.

۳. فَاسْعَوْا إِلَيَّ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ:

پس بشتابید به سوی یاد خدا و رها کنید خرید و فروش را.

۴. ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: این بهتر است برای شما اگر می دانستید.

۱. هدف از خلقت انسان چیست؟ آزمایش اوست تا خداوند مشخص کند کدام یک از شما عمل بهتری دارد.

۲. با مثالی فرق «عمل حسن» و «عمل أحسن» را بیان کنید. انفاق کردن و مطالعه کتابهای مفید «عمل حسن» است، ولی اطاعت از دستورات پدر و مادر «عمل أحسن» می باشد.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

توکل می کند، اندازه، قرار می دهد، محل خروج

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	يَتَّقِ (يَتَّقِي)	تقوا داشته باشد	۵	يَحْتَسِبُ	گمان می کند
۲	يَجْعَلُ	قرار می دهد	۶	يَتَوَكَّلُ	توکل می کند
۳	مَخْرَجُ	راه نجات، محل خروج	۷	حَسْبُ	کافی است
۴	حَيْثُ	جا، هر کجا	۸	قَدْرُ	اندازه

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های زیر را بنویسید.

۱. وَ مَنْ يَتَّقِ^۱ اللَّهَ: و هر کس تقوا خدا را داشته باشد
 ۲. يَجْعَلُ لَهُ^۲ مَخْرَجًا: قرار می دهد برای او راه نجاتی
 ۳. وَيَرْزُقُهُ^۳: و روزی دهد او را
 ۴. مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ: از جایی که گمان نمی کند
 ۵. وَ مَنْ يَتَوَكَّلُ^۴ عَلَى اللَّهِ: و هر کس توکل کند بر خدا
 ۶. فَهُوَ حَسْبُهُ: پس او کافی است وی را
 ۷. قَدْ جَعَلَ اللَّهُ: قطعاً قرار داد خدا
 ۸. لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا: برای هر چیزی اندازه ای
- نکته:**

او ۲ و ۳. فعل های «يَتَّقِ، يَرْزُقُ، يَتَوَكَّلُ» در عبارت های فوق به صورت «مضارع التزامی» معنا می شوند.

فعالیت سوم: ترجمه آیات ۲ و ۳ سوره طلاق را کامل کنید.

۱. وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا:

و هر کس تقوای خدا را داشته باشد، قرار می دهد برای او راه نجاتی.

۲. وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ:

و روزی دهد او را از جایی که گمان نمی کند.

۳. وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ:

و هر کس توکل کند بر خدا، پس او کافی است وی را.

۴. إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ:

قطعا خداوند کار و خواست خود را به انجام می رساند.

۵. قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا:

قطعا قرار داد خدا برای هر چیزی اندازه ای.

درس نهم، جلسه دوم

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

دست، مرگ

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	يَد	دست، جمع: آیدی	۳	يَبْلُو	می آزماید
۲	مَوْت	مرگ	۴	أَيَّ	کدام، کدام یک

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. بِيَدِهِ الْمُلْكُ: به دست اوست فرمانروایی

۲. خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَوَةَ: آفرید مرگ و زندگی را

۳. لِيَبْلُوَكُمْ: تا بیازماید شما را

۴. أَيُّكُمْ: کدام یک از شما (کدامتان)

۵. الْعَزِيزُ الْغَفُورُ: شکست ناپذیر و بسیار آمرزنده

فعالیت سوم: ترجمه آیات اول و دوم سوره ملک را کامل کنید.

۱. تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ: برقرار و پر خیر است کسی که به دست اوست فرمانروایی.

۲. وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ: و او بر هر چیزی تواناست.

۳. الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ: کسی که آفرید مرگ و زندگی را.

۴. لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا: تا بیازماید کدام یک از شما عمل بهتری دارد.

۵. وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ: و او شکست ناپذیر و بسیار آمرزنده است.

درس دهم، جلسه اول

تدبر

۱. چرا باید قرآن را آرام و با دقت خواند؟ چون که تلاوت قرآن آدابی دارد و ترتیل، اولین ادب آن است.

۲. با توجه به آیات ۱ تا ۹ سوره مزمل، خواندن نماز شب و قرآن چه تأثیری در زندگی انسان مؤمن دارد؟ خواندن نماز و قرائت قرآن در شب بهترین وسیله برای ایجاد آمادگی روحی و کسب انرژی است.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

هشدار ده، می آید

معنا	کلمه	ردیف
هشدار ده	أَنْذِرْ	۱
می آید	يَأْتِي	۲

فعالیت دوم: معنای این ترکیب و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. إنا أرسلنا نوحاً: قطعاً ما فرستادیم نوح را

۲. أن أنذر قومك: که هشدار ده قومت را

۳. أن يأتيهم عذاب أليم: که بیاید برایشان عذابی دردناک

۴. قَالَ يَا قَوْمِ: **گفت ای قوم من**

۵. **أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ: که عبادت کنید خدا را**

۶. **وَأَتَّقُوهُ: و تقوای او را پیشه کنید**

۷. **وَاطِيعُونَ: و اطاعت کنید مرا**

فعالیت سوم: آیات اول و دوم از سوره نوح را ترجمه کنید.

۱. **إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ: قطعاً ما فرستادیم نوح را به سوی قومش.**

۲. **أَنْ أَنْذِرَ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ:**

که هشدار ده قومت را قبل از اینکه بیاید برایشان عذابی دردناک.

۳. **قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ:**

گفت ای قوم من قطعاً من برای شما هشداردهنده ای آشکار هستم.

۴. **أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَتَّقُوهُ وَاطِيعُونَ:**

که عبادت کنید خدا را و تقوای خدا را پیشه کنید و پیروی کنید مرا.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

طولانی، نیم، اندک، کم

معنا	معنا	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
سنگین، گران بار، با ارزش	ثَقِيل	۵	برخیز، به پا خیز	فَم	۱
کار و تلاش	سَبَح	۶	اندک، کم	قَلِيل	۲
طولانی، بسیار	طَوِيل	۷	نصف، نیم	نصف	۳
			آرام و با دقت بخوان	رَتَّل	۴

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. فَمِ الْيَلِّ: **برخیز شب را**

۲. اِنَّا قَلِيلًا: **مگر اندکی**

۳. نَصْفَهُ: **نیمی از آن**

۴. وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ: **و آرام و با دقت بخوان قرآن را**

۵. قَوْلًا ثَقِيلًا: **سخن ارزشمند**

۶. اِنْ لَكَ فِي النَّهَارِ: **قطعاً برای تو در روز**

۷. سَبَحًا طَوِيلًا: **کار و تلاش بسیار**

فعالیت سوم: ترجمه آیات اول تا هفتم سوره مزمل را کامل کنید.

۱. يَا أَيُّهَا الْمَزْمَلُ * فَمِ الْيَلِّ اِنَّا قَلِيلًا:

ای جامه به خود پیچیده * برخیز در شب مگر اندکی.

۲. نَصْفَهُ اَوْ اِنْقَصَ مِنْهُ قَلِيلًا * اَوْ زِدْ عَلَيْهِ:

نصفی از آن را یا اندکی از آن کم کن یا بر آن بیفزای

۳. وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا:

و کاملاً قرآن را آرام و با دقت بخوان.

۴. اِنَّا سَنُلْقِيْكَ عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا:

قطعاً ما نازل خواهیم کرد بر تو سخن ارزشمندی را.

۵. إِنَّ نَاسِئَةَ أَلِيلٍ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قَيْلاً:

قطعاً عبادت در شب استوارتر، خالصانه تر و از لغزش دورتر است.

۶. إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا:

قطعاً برای تو در روز کار و تلاش بسیار است.

درس یازدهم، جلسه اول

تدبر

۱. منظور از «يَنْظُرُونَ» چه نوع نگاه کردنی است؟ نگاه کردن عادی نیست، بلکه نگاهی توأم با

فکر و اندیشه و دقت می باشد.

۲. با دقت در یکی از آفریده های ذکر شده در این آیات، اهمیت آن را توضیح دهید. روی

سخن در مرحله اول به اعراب مکه بود که شتر همه چیز زندگی آنها را تشکیل می داد و شب

روز با آن سر و کار داشتند و از این گذشته این حیوان ویژگی های عجیبی دارد که او را از

سایر حیوانات دیگر متمایز می کند. مثلاً هم از گوشت و شیر آن استفاده می شود و هم برای

سواری، نیرومندترین حیوان اهلی است که می تواند روزهای متوالی تشنه بماند.

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

از چه، قرار ندادیم

معنا	کلمه	ردیف
از چه	عَمَّ (عَنْ + مَا)	۱
هرگز چنین نیست	كَلَّا	۲
سپس، باز هم	ثُمَّ	۳
قرار ندادیم	لَمْ نَجْعَلْ	۴
محل آرامش و استراحت	مِهَادٍ	۵

فعالیت دوم: همان طور که در درس عربی آموخته اید، هرگاه «س» یا «سَوْفَ» قبل از فعل مضارع بیاید، فعل مضارع به صورت **آینده** معنا می شود، مانند:

يَعْلَمُ: می داند ← سَيَعْلَمُ: خواهد دانست

۱. النَّبِيُّ الْعَظِيمُ: **خبری بزرگ**
۲. كَلَّا سَيَعْلَمُونَ: **هرگز چنین نیست، خواهند دانست**
۳. أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ: **آیا قرار ندادیم زمین را**
۴. خَلَقْنَاكُمْ: **آفریدیم شما را**
۵. سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا: **خواهیم نوشت آنچه گفتند**
۶. فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ: **پس خواهید دانست**

فعالیت سوم: ترجمه آیات اول تا هفتم سوره نبأ را کامل کنید.

۱. عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ * عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ * الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ:

از چه از یکدیگر می پرسند؟ از **خبری بزرگ**. که آنها در آن اختلاف دارند.

۲. كَلَّا سَيَعْلَمُونَ * ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ:

هرگز چنین نیست، خواهند دانست. سپس هرگز چنین نیست، خواهند دانست.

۳. أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا * وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا:

آیا قرار ندادیم زمین را محل آرامش و استراحت. و کوه ها را وسیله استقرار و پابرجایی (زمین).

فعالیت اول: جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کنید.

خلق شد، چگونه، می بینند، گسترده شد، شتر

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	يَنْظُرُونَ	می بینند، دقت می کنند	۵	رُفِعَتْ	برافراشته شد
۲	إِبِلٍ	شتر	۶	نُصِبَتْ	برپا شد
۳	كَيْفَ	چگونه	۷	سُطِحَتْ	گسترده شد، هموار شد
۴	خُلِقَتْ	خلق شد			

فعالیت دوم: معنای این ترکیب ها و جمله های قرآنی را بنویسید.

۱. أَفَلَا يَنْظُرُونَ: پس آیا دقت نمی کنند
۲. إِلَى الْإِبِلِ: به شتر
۳. كَيْفَ خُلِقَتْ: چگونه خلق شد
۴. وَإِلَى السَّمَاءِ: و به آسمان
۵. كَيْفَ رُفِعَتْ: چگونه برافراشته شد
۶. وَإِلَى الْجِبَالِ: و به کوه ها
۷. كَيْفَ نُصِبَتْ: چگونه برپا شد
۸. وَإِلَى الْأَرْضِ: و به زمین
۹. كَيْفَ سُطِحَتْ: چگونه گسترده شد

فعالیت سوم: آیات ۱۷ تا ۲۰ سوره غاشیه را ترجمه کنید.

۱. أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ: پس آیا دقت نمی کنند به شتر که چگونه خلق شد؟
۲. وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ: و به آسمان که چگونه برافراشته شد؟
۳. وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ: و به کوه ها که چگونه برپا شد؟
۴. وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ: و به زمین که چگونه گسترده شد؟